

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący sędzia Ewa Taberska

Protokolant p.o. staż. Katarzyna Pękala

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Arkadiusza Dzikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 5 lipca 2019r.

sprawy **D. K.**

oskarżonego z art.178a § 1 i 4 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu

z dnia 13 lutego 2019r. sygn. akt II K 970/18

1. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 i uznając, że w stosunku do oskarżonego D. K. zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, na podstawie art. 42 § 3 k.k. w zw. z art. 42 § 2 k.k. i w zw.43 § 1 kk orzeka wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 8 (ośmiu) lat
2. W pozostałym zakresie utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
3. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 złotych i wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 120 złotych.

Ewa Taberska

UZASADNIENIE

D. K. został oskarżony o to, że:

w dniu 15 listopada 2018 r. o godzinie 23:20 w miejscowości A. gmina M. będąc w stanie nietrzeźwości, gdzie badanie przeprowadzone o godzinie 23:20 wykazało 0,29 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, a badanie przeprowadzone o godzinie 23:40 wykazało 0,30 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki P. (...) nr rej. (...) przy czym czynu tego dopuścił się będąc wcześniej skazanym za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w Chodzieży sygn.. akt II K 107/16 z dnia 13 maja 2016 r., tj. o czyn z art. 178a § 1 i 4 k.k.

Sąd Rejonowy w Wągrowcu wyrokiem z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie II K 970/18 uznał oskarżonego D. K. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego występki z art. 178a § 1 i 4 k.k. ustalając, że oskarżony czynu tego dopuścił się nadto w czasie obowiązkowego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych orzeczonego opisanym w oskarżeniu wyrokiem oraz przyjął, że w zakresie poziomu stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu – wartość 0,30 mg/dm³ to wartość alkoholu w 1 dm³ wydychanego powietrza prowadząca do stężenia przekraczającego

wartość 0,25 mg/dm³ w rozumieniu art. 115 § 16 pkt 2 k.k. i za to na podstawie art. 178 a § 4 skazał D. K. na 6 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 wyroku).

Nadto, w punkcie 2 wyroku Sąd pierwszej instancji na podstawie art. 42 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio.

Na podstawie art. 43a § 1 i 2 k.k. Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł (punkt 3 wyroku).

W oparciu o art. 43 b k.k. orzeczono podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie jego treści na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w C. przez okres 7 dni (punkt 4 wyroku).

Nadto na podstawie art. 627 k.p.k. Sąd pierwszej instancji zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 298,68 zł w tym: wydatki w kwocie 178,68 zł i opłatę w kwocie 120 zł.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok na korzyść oskarżonego w części dotyczącej orzeczenia o karze i środka karnym opisanych w punkcie 1 i 2 przedmiotowego wyroku.

Apelujący wniósł o warunkowe zawieszenie oskarżonemu wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności w oparciu o art. 69 § 4 kk oraz w oparciu o art. 71 § 1 kk orzeczenie wobec oskarżonego obok kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania – kary grzywny, której wysokość ustalił Sąd II instancji. Nadto obrońca wniosła o orzeczenie względem oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 10 lat (k. 93-98v.).

Prokurator wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku (k. 174).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

W pierwszej kolejności Sąd Odwoławczy podnosi, iż skarżący nie kwestionował poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych oraz zastosowanej do przypisanego oskarżonemu czynu kwalifikacji prawnej. Zauważyć należy, iż orzeczenie co do winy i sprawstwa oskarżonego wydane w przedmiotowej sprawie jest oparte na całokształcie materiału dowodowego zebranego w sprawie, który został poddany wnikliwej analizie bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów. Analiza ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy znajduje pełne odzwierciedlenie we wnioskach zawartych w uzasadnieniu wyroku, które czyni zadość wymogom art. 424 § 1 i 2 k.p.k., co w pełni pozwala na przeprowadzenie kontroli instancyjnej.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł także podstaw do ingerencji w powyższym zakresie w zaskarżony wyrok (brak przesłanek z art. 439 k.p.k.) i dlatego też rozważania swoje ograniczył tylko do zarzutu apelacji, to jest rażącej niewspółmierności wymierzonej oskarżonemu kary i środka karnego.

Apelacja obrońcy oskarżonego jest zasadna w części, albowiem wymierzony D. K. środek karny w ustalonych okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy razi surowością. Skutkiem powyższej oceny była korekta rozstrzygnięcia w tym zakresie, tj. obniżenie wysokości środka karnego do 8 lat.

Sąd Okręgowy nie podziela zarzutu obrońcy oskarżonego rażącej niewspółmierności kary wymierzonej D. K.. Otóż zarzut rażącej niewspółmierności kar, jako zarzut z kategorii ocen, można podnosić w sposób zasadny w sytuacji, kiedy wymierzona kara – jakkolwiek mieszcząca się w granicach ustawowego zagrożenia – nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy. Innymi słowy, zarzut taki można podnosić, gdy w odczuciu społecznym kara taka byłaby karą niesprawiedliwą.

Rażąca niewspółmierność kary występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną) (por. wyrok Sądu Najwyższego z 22 października 2007 r, sygn. Akt SNO 75/07).

O „rażącej niewspółmierności kary” w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. nie można mówić w sytuacji, gdy Sąd wymierzając karę, uwzględnił wszystkie okoliczności wiążące się z poszczególnymi ustawowymi dyrektywami i wskaźnikami jej wymiaru, czyli wówczas, kiedy granice swobodnego uznania sędziowskiego, stanowiącego ustawową, wynikającą z reguł zawartych w art. 53 § 1 kk, zasadę sądowego wymiaru kary, nie zostały przekroczone w rozmiarach nie dających się utrzymać w kontekście wymagań wynikających z ustawowych dyrektyw determinujących wymiar kary.

Należy podkreślić, iż niewspółmierność kary zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i innych środków, wymierzonych za przypisane przestępstwo, nie odzwierciedla należyście całego bezprawia popełnionych czynów i nie spełnia celów kary. Należy mieć na uwadze, że nie chodzi tu o każdą ewentualną różnicę, co do wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczą, że kara wymierzona jawi się jako kara rażąco niewspółmierna, a więc nie dającą się zaakceptować.

Sąd Okręgowy pozytywnie ocenił orzeczoną wobec oskarżonego karę. Zdaniem Sądu Odwoławczego stanowi ona sankcję sprawiedliwą, w pełni odpowiadającą dyrektywom wymiaru kary określonym w art. 53 § 1 i 2 k.k. Przeciwnie, Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę nie przekraczając granic przewidzianych przez ustawę, dostosował dolegliwość do stopnia winy, uwzględnił stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu, a także poszczególne okoliczności łagodzące i obciążające oskarżonego, wziął pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze jakie kara ta ma osiągnąć w stosunku do oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Sąd Rejonowy należyście ocenił fakt nietrzeźwości i uprzedniej karalności oskarżonego za podobny czyn. Prawidłowo Sąd ten wziął pod uwagę także i to, iż D. K. dopuścił się omawianego przestępstwa będąc nie tylko uprzednio skazanym za jazdę pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości, ale także w czasie obowiązywania zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. Słusznie nie uszło uwadze Sądu I instancji, że oskarżony pomimo obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych kupił samochód. Istotnie, nie jest to zabronione gdy pojazd jest zakupiony z przeznaczeniem dla osób trzecich lub przechowywania w garażu, jednak gdy zakup pojazdu ma miejsce na własny użytek w czasie obowiązywania ww. zakazu, to zachowanie takie należy ocenić jako naganne. Nie sposób nie zgodzić się też ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, iż na niekorzyść oskarżonego przemawiał fakt, że D. K. poruszał się z pasażerem, pojazdem niesprawnym technicznie a na dodatek w porze nocnej (tym bardziej powodując zagrożenie dla otoczenia). Na aprobatę z całą pewnością nie zasługuje również i to, że oskarżony zauważywszy policję próbował uciekać zmieniając kierunek jazdy.

Sąd I instancji przeprowadził wszelkie te dowody, które leżały u podstaw rozstrzygnięcia w przedmiocie wymiaru kary zasadniczej względem oskarżonego, a swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił. W konsekwencji należy stwierdzić, że mając możliwość orzeczenia kary pozbawienia wolności do 5 lat i uwzględniając z jednej strony wagę popełnionego przestępstwa a z drugiej strony właściwości i warunki osobiste oskarżonego oraz jego postawę, karą sprawiedliwą i spełniającą wszystkie jej cele jest kara 6 miesięcy pozbawienia wolności. Podsumowując, orzeczona kara nie może być zasadnie uznana za niewspółmiernie surową i to w dodatku w stopniu rażącym.

W konsekwencji nie jest też zasadny wniosek obrońcy o orzeczenie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności. Zarzuty apelacji nie dają bowiem najmniejszych podstaw do zakwestionowania wyroku w części dotyczącej orzeczenia o karze w zakresie dotyczącym braku zastosowania art. 69 § 4 kk. Wymiar kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego nie budzi wątpliwości i dalsze łagodzenie poprzez stosowanie instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania nie znajduje uzasadnienia w okolicznościach sprawy. Wymierzenie oskarżonemu kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania nie spełni ani celu w zakresie prewencji ogólnej ani też prewencji szczególnej. W odczuciu społecznym mogłoby doprowadzić do przekonania, że

tego rodzaju przestępstwa, cechujące się przecież znacznym stopniem społecznej szkodliwości, w rzeczywistości są przez sądy traktowane łagodnie. Nie bez znaczenia w tej kwestii jest również to, jak też słusznie wziął pod uwagę Sąd Rejonowy, że oskarżony w przeszłości korzystał z dobrodziejstwa kary ograniczenia wolności w sprawie II K 107/16, której to kary tej nie wykonał i została ona zamieniona na karę zastępczą pozbawienia wolności. Brak jest wobec tego podstaw do przyjęcia, że stosując wobec oskarżonego instytucję warunkowego zawieszenia kary odniesie ona wobec oskarżonego pożądaną skutek. Nie ulega wątpliwości, że przestępstwo popełnione przez D. K. cechuje znaczny stopień społecznej szkodliwości, zwłaszcza jeśli weźmie się pod uwagę jego nietrzeźwość i uprzednią karalność za podobne czyny. W konsekwencji nie jest zasadnym i z tego punktu widzenia pobłażanie tego rodzaju sprawcom i wymierzanie im kar łagodnych (najlepiej wolnościowej, która w rzeczywistości nie jest karą dolegliwą, która powstrzyma go od zachowań niezgodnych z prawem) w sytuacji rażącego naruszenia obowiązków kierowcy poruszającego się samochodem w stanie nietrzeźwości jak w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest też w stosunku do oskarżonego D. K. okoliczności o wyjątkowym charakterze, które przemawiałyby za zastosowaniem wobec niego dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności. Okolicznościami tymi nie mogą być podnoszone w apelacji bardzo młody wiek oskarżonego, dobra opinia w miejscu zamieszkania, konieczność sprawowania opieki nad chorym ojcem, wspieranie finansowe rodziców, czynny udział w wydarzeniach sportowych, chęć nauki i kontynuowania pracy zawodowej. Nadto Sąd Rejonowy uwzględnił wszystkie okoliczności łagodzące dotyczące tego oskarżonego, co znalazło odzwierciedlenie w wymiarze kary pozbawienia wolności, ale dodatkowe jej łagodzenie poprzez stosowanie instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary byłoby już niewspółmiernym do stopnia zawinienia jej łagodzeniem. Z tych też względów Sąd Okręgowy uznał, że w stosunku do oskarżonego konieczne jest wymierzenie kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania i poddanie go resocjalizacji (choćby krótkotrwałej) w warunkach zakładu karnego. Tylko taka kara wzmocni w odczuciu zarówno społecznym, jak i samego oskarżonego, nieopłacalności łamania prawa i nieuchronności wymierzenia sprawiedliwej kary.

Odmienne rzecz przedstawia się jeśli chodzi o rozstrzygnięcie w przedmiocie środka karnego. Mając na uwadze treść przepisu art. 42 § 3 k.k. Sąd orzeka zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4, chyba że zachodzi wyjątkowy wypadek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami. Zakaz ten ma charakter obligatoryjny, choć przepis pozwala na odstąpienie od orzeczenia go w wyjątkowym wypadku uzasadnionym szczególnymi okolicznościami. Z powyższego wynika, że zasadę stanowi orzekanie zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych dożywotnio, zaś rezygnacja z jego orzeczenia jest wyjątkiem.

W ocenie Sądu Odwoławczego w realiach niniejszej sprawy zachodzi taki właśnie wyjątek – wypadek uzasadniony szczególnymi okolicznościami. Pozbawienie oskarżonego prawa prowadzenia wszelkich pojazdów dożywotnio byłoby bowiem rozstrzygnięciem nadmiernie surowym, zważywszy chociażby na jego młody wiek i chęć kształcenia się na mechanika samochodowego i wykonywania tego zawodu przez oskarżonego w przyszłości. Powyższe uzasadnia przekonanie, że w przedmiotowej sprawie zachodzi taki właśnie wyjątkowy wypadek uzasadniający orzeczenie w stosunku do oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres krótszy aniżeli dożywotnio, tj. na okres 8 lat.

W punkcie 3 wyroku orzeczono o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze. W oparciu o art. 636 § 1 kpk Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego D. K. na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów procesu za postępowanie odwoławcze. W ich skład wchodzi ryczałt za doręczenia w kwocie 20 złotych orzeczony na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 663) i opłata za II instancję w kwocie 120 złotych, której podstawą prawną stanowią art. 8 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 1983 r., nr 49, poz. 223 z późn. zm.).

Ewa Taberska